

Nr 96.

Av hr **Thorsson**, om rätt för värnpliktig, vars hustru och barn åtnjuta familjeunderstöd, att oavkortat lyfta honom tillkommande penningbidrag.

I samband med genomförandet av 1914 års härordning beslöt riksdagen att höja de värnpliktige tillkommande penningbidrag från 20 till 50 öre pr dag, vidare beslöts att dagavlöning till värnpliktige under reservtruppövning och landstormsmönstring jämte övning skall utgå med 1 krona pr dag. Det av riksdagen sålunda beslutade penningbidraget och dagavlöningen får dock icke oavkortat lyftas av sådan värnpliktig, vars familj är berättigad åtnjuta familjeunderstöd. Enligt kungliga förordningen av den 1 juni 1912 åligger det sådan värnpliktig att »själva bidra till det hans hustru eller barn tillkommande understödet såväl med hela penningtillskottet, där sådant förekommer, som med den del av penningbidraget, varmed detta överstiger 20 öre pr dag».

Tillämpningen av förestående bestämmelser synes mig ställa de gifta värnpliktige uti en sämre ställning än de ogifta. Som skäl för denna min uppfattning vill jag anföra följande exempel.

En 20-årig man inställer sig för fullgörande av sin värnplikt, och han är enligt värnpliktslagen berättigad att utkvittera 50 öre pr dag. Men återkommer han ett par år senare för fullgörande av sin repetitionsövning samt då har grundat familj och befinner sig i en sådan ekonomisk ställning, att hans familj åtnjuter familjeunderstöd, då får han icke utkvittera mer än 20 öre pr dag för egen del, de 30 ören innehållas. Här tillägger då staten ett bidrag av 45 öre och dessa 75 öre utgör det familjeunderstöd, som tillkommer familjen, om den består av hustru och ett barn.

Inställer sig värnpliktig till fullgörande av reservtruppövning, landstormsmönstring eller landstormsövning, så är han enligt riksdagens beslut tillförsäkrad 1 krona pr tjänstgöringsdag. Är han ogift utkvitterar han var tionde dag sina tio kronor. Är han gift och befinner sig i så knappa omständigheter, att hans familj tillerkännes understöd, så får han för egen del ej utkvittera mer än 20 öre pr dag eller 2 kronor för avlöningsperioden. 80 öre pr dag innehållas såsom bidrag till familjeunderstödet och staten ifyller vad som fattas för att hans familj skall erhålla därtill berättigat understöd.

Enligt 1914 års beslut skall sådan värnpliktig, som fullgör reservtrupp- eller landstormsövning, åtnjuta ett med 40 % förhöjt familjebidrag. Antag att sådan värnpliktig har hustru och ett barn, då skall enligt nu gällande författning familjebidraget utgå med kr. 1,05 pr dag. Härtill får mannen genom avdrag å sin dagavlöning bidraga med 80 öre och statsverket lämnar i verkligt familjebidrag 25, säger 25 öre pr dag. Är hustrun mindre arbetsför höjes statens bidrag, enligt gällande grunder, till 60 öre pr dag, om ett barn finnes i familjen, och 95 öre till familj med två eller flera barn.

Säkerligen ha de flesta av riksdagens ledamöter icke avsett att beslutet angående de värnpliktiges penningbidrag och familjeunderstöd skulle i praktiken taga sig ut på här ovan antytt sätt. Anledningen till detta för de värnpliktiga mindre tilltalande beslut kan dock sökas däri, att då Kungl. Maj:t i proposition nr 80 till 1914 års riksdag framställde förslag till ändring i förordningen av den 1 juni 1912, om understöd i vissa fall åt värnpliktiges hustru och barn, så berörde detta förslag endast § 2 uti denna förordning, däremot lämnades § 3 fullständigt utanför. Ehuru den som synes på ett avsevärt sätt reducerar det i § 2 tillerkända familjeunderstödet, omnämndes icke ett ord därom i den då föreliggande propositionen. Det forcerade arbetet vid behandlingen av 1914 års härordning, i förening med ärendets omfattning, hindrade en omsorgsfull prövning i alla detaljer.

Därför fick den nu omhandlade bestämmelsen kvarstå, som, om jag icke missminner mig, tillkom i syfte att nedbringa kostnaderna för 1912 års försöksmobilisering. De årligen förekommande såväl reservtruppövningarna som landstormsmönstringarna och övningarna synes mig framtvinga en rättelse av nu berörda förordning, varigenom gift värnpliktig så vitt möjligt likställes med sin ogifte kamrat.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställes,

att riksdagen måtte medgiva, att värnpliktig, som inkallas till tjänstgöring, må, oberoende av till hans familj eventuellt utgående familjeunderstöd, oavkortat uppbära och kvittera honom enligt riksdagens beslut tillkommande penningbidrag under all tjänstgöring i linjen med 50 öre om dagen, och under all tjänstgöring vid reservtrupp och landstormsövning med 1 krona om dagen, samt att värnpliktigt underbefäl tillkommande penningtillskott ävenledes måtte oavkortat till den värnpliktige utbetalas.

Stockholm den 27 januari 1916.

F. W. Thorsson.